

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2006/3. sz.

kaptak termékeik bemutatására. Talán ide tartozik, hogy miután vázoltam a hazai változásokat, a **Brepols** kiadó képviselője (a Corpus Christianorum, a Fontes Christiani, vagy a Patrologia legrangosabb akadémiai sorozatait megjelentető cég nevében) felajánlotta, hogy **minden kiadványukra vonatkozóan 50%-os árengedményt** tudnak adni magyar egyházi könyvtáraknak. (Amennyiben bármelyik hazai könyvtárunk vagy egyetemünk képes élni a lehetőséggel, a szükséges emlékeztető levelet örömmel megírom.)

A kísérő programok keretében meglátogattuk a Pontifical North American College Könyvtárát, és egy este, a hivatalos programok végeztével egy hosszú évek óta Rómában élő amerikai apáca vezetésével városnézésre indultunk. A közgyűlést követő kirándulás során megtekintettük a fővárostól 120 kilométerre lévő Orvieto és Viterbo csodálatos katedrálisait. Itáliai tartózkodásunk során gyakran találkoztunk az olaszok kedves önróniájának megnyilvánulásaival, többek között a Szaléziánus Egyetem bemutatkozása is az olasz élet szervezetlenségét és általában, a külföldieket bosszantó jelenségeket parodizáló kisfilm megtekintésével kezdődött.

Személy szerint is köszönettel tartozom az EKE elnökségének egy pályázati forrásból származó 300 eurós támogatásért, mert az önálló tagsággal is rendelkező Debreceni Református Nagykönyvtár ebben az évben nem vállalkozhatott volna a költségek felének fedezésére. (Az összköltség ugyanis a repülőjeggyel együtt meghaladta a 600 eurót.) Könyvtáraink anyagi nehézségei ismeretében fel kell tennünk a kérdést, van-e értelme a nemzetközi együttműködésnek? Úgy vélem, mindaddig, amíg sikerül pályázati támogatást szereznünk a nemzetközi kapcsolatokra, szerencsés volna visszatérni a korábbi gyakorlatra, Magyarország két személlyel való képviseletére, ami természetesen azzal járhat, hogy a tapasztalatszerzésre jelentkező kollégáknak a költségek növekvő hányadát kell saját zsebből vállalniuk, amennyiben erre képesek. Hogy az információk értékén túl milyen közvetlen hasznunk származhat ebből az együttműködésből, arra vonatkozóan az **ATLA** gesztusáról tudok beszámolni, amely a külföldi folyóiratok áaira tekintettel igen sokat ér. A Rómában képviselt szervezetek tagintézményei **2006. október 15-ig kipróbálás céljából hozzájuthatnak az ATLAS online adatbázishoz**, azaz 185 000 teológiai cikk és könyvismertetés szövegét tanulmányozhatják, illetve az angolszász nyelvterület 80 legfontosabb teológiai folyóiratának cikkeit 1924-től napjainkig. Az adatbázis pontos címét és az előfizetni szándékozó magyarországi megrendelőknél biztosított rendkívüli kedvezmény mértékét körlevélben tudatom.

Gáborjáni Szabó Botond

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára

Rövid tájékoztatás a magyarországi egyházi és felekezeti könyvtárak szakfelügyeletéről

A közművelődési könyvtárak (községi és városi könyvtárak) 2002 óta folyamatban lévő általános és minőségi szakfelügyelete után az akkor még NKÖM 2006-ban elkezdte az egyházi könyvtárak szakfelügyeletének megszervezését.

Az idén elindult vizsgálatok az egyházi oktatási intézmények könyvtárait nem érintették.

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2006/3. sz.

A 2006-ban induló kísérleti felmérésben az alábbi **5 könyvtár** szerepelt: Főszékesegyházi Könyvtár - Kalocsa, Dunántúli Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményei Könyvtára - Pápa, Evangélikus Országos Könyvtár - Budapest, Ciszterci Nővérek Boldogasszony Háza Monostor Könyvtára - Kismaros, Kecskeméti Református Egyházközség Könyvtára.

A szakfelügyeleti vizsgálat a közművelődési könyvtárakban végzett rend szerint **kérdőívek** segítségével, **beszélgetés** alapján és a **könyvtár működésének megfigyelésével** történt. A szakfelügyelők a vizsgálat előtt áttanulmányozták a könyvtár működésével kapcsolatos dokumentumokat. Ha a fenntartó szükségesnek érezte, lehetőség volt arra, hogy a vizsgálatot végző szakfelügyelőkkel megbeszélést tartson - személyesen. A vizsgálat után a vezető szakfelügyelő összesítette a kérdőíveket, és írta meg a jelentést. A kitöltött kérdőíveket, a szakfelügyelők jelentését, a vezető szakfelügyelő összegzését a vezető szakfelügyelő küldi meg a fenntartónak és a könyvtárosnak is véleményezésre. A véleményekkel kiegészített vizsgálati jelentést szintén a vezető szakfelügyelő küldi meg a minisztériumnak. (A határidő 2006. szeptember 30.) A vizsgálatok során tapasztalt hiányosságok pótlására egy év áll rendelkezésre, akkor történik meg az utóvizsgálat, melyet a vezető szakfelügyelő végez.

A munkát Kovács Ildikó (Szegedi Hittudományi Főiskola Könyvtára) és Baranya Péter (Veszprémi Hittudományi Főiskola Könyvtára) segítségével végeztem.

Bár a szervezőmunka során nemcsak az érintettek, hanem általában az egyházi könyvtárosok köréből félelmekkel és méltatlankodásokkal is találkoztunk, végül mindenki megértette, hogy **a vizsgálat nem ellenünk, hanem értünk van**, javunkra válhat a későbbiekben. Előnyösnek éreztem, hogy a vizsgálatot olyan kollégák végezhetnék, aki maguk is egyházi könyvtárban dolgoznak, „belülről” ismerik sajátos helyzetünket.

Örömmel írom le, hogy végül **minden könyvtárban szívesen fogadtak bennünket**, készségesen együttműködtek a kollégák velünk. A szívéllyességet nemcsak a kollégák részéről tapasztaltuk, hanem a fenntartók részéről is. A legtöbb helyen a fenntartó kérte, hogy találkozhasson, beszélhessen a vizsgálatot végző kollégákkal.

A vizsgálat több szempontból is kísérleti jellegű volt. Egyrészt magunk is kezdők voltunk, így **az egész vállalkozás „vizsgamunka”** volt számunkra, és a közművelődési könyvtárakkal ellentétben egyszerre végeztük az alapvizsgálatokat és a minőség alapú vizsgálatokat is. (Az alapvizsgálatok a községi könyvtárakban 2002-től folyamatosak zajlanak, a minőségi vizsgálatokat kísérleti jelleggel néhány városi könyvtárban kezdték meg csupán.)

A magunk részéről egyetlen könyvtárban sem tapasztaltunk olyan hiányosságot, amely feltétlenül utóvizsgálatot indokol. De szeretnénk jelezni: jelentésünket további szakmai fórumok fogják értékelni.

A legtöbb helyen az akadálymentesség (épületbe, magába a könyvtárba való bejutás), ill. a fogyatékkal élők számára az esélyegyenlőség biztosítása okozza a legnagyobb problémát. Az előbbiről tudjuk, hogy műemléki környezetben nagyon pénzigényes vállalkozás, az utóbbiról úgy gondoljuk, inkább közművelődési könyvtári feladat. Ennek ellenére minden könyvtár törekszik arra, hogy a fenti feltételeket biztosítsa.

Bár a mostani program még le sem zárult, illene a továbbiakról szólnom, de a részben már megváltozott illetve változó szakmai-politikai helyzet miatt sajnos nem tudom, hogy mi(lyen) lesz a folytatás.

(A vizsgálatokról nagyobb terjedelmű összefoglalás is készül, melyet később az EKE honlapján, ill. a Könyv, Könyvtár, Könyvtárosban olvashatnak a kollégák.)

Ásványi Ilona
vezető szakfelügyelő

Szomszédolás a pálos és piarista könyvtárakban

2006 őszén folytatódott az elmúlt évben megkezdett Szomszédolás programsorozat. Szeptember 26-án a **Központi Papnevelő Intézet Pálos Könyvtárát** és a **Piarista Központi Könyvtárát** nézhették meg az érdeklődők. Délelőtt 11 órakor kezdődött a „séta” – körbejártuk a quadrumot – majd ezt követően mentünk fel a barokk kori teremkönyvtárba, a kolostor „ékszerdobozába”. Ott **Diós István** atya mesélte el a könyvtár történetét. A kolostort a templommal együtt a pálosok építették a 18. században. A könyvtári berendezéseket is pálos szerzetesek faragták, Rutschmann Antal vezetésével. A leleményes építész megoldotta, hogy befelé egy kétszárnyú ajtón lépünk be, de - a szimmetria érdekében - kifelé már csak egy szárnyú ajtón jövünk ki. A könyvtári bútorok megépítésénél gondolt a tudományokban megfáradt szerzetesekre, ezért a bútorba kihúzható sakktáblát is beépített. 1770 körül készült el a terem, ekkor egy 16 ezres könyvállományt helyeztek el falai között a pálosok. 1786-ban - II. József rendeleteinek értelmében – a szerzetesek elhagyták a kolostort, a könyvtár állománya az Egyetemi könyvtárba került. A 19. század elején Széchényi Ferenc a Nemzeti Múzeumot és Könyvtárát ebben a teremben kezdte kialakítani. 1802-ben kért engedélyt erre az uralkodótól, II. Ferenc 1802-ben erősítette meg a nemzeti könyvtár alapítólevelét. A mennyezeti freskót átfestették, és a nagycenki gyűjteményt felszállítva 1803-ban nyitották meg a könyvtárát, majd a gyűjteményt Napóleon seregei elől Erdélybe szállították. 1805-től az épület a Központi Papnevelő Intézetnek adott otthont. Ekkor a könyvtárát az Egyetemi Könyvtár duplum-gyűjteményéből töltötték fel, így állományában 163 kolostorból származó kötet található meg. Ezután megnéztük a PPKE Hittudományi Karának Könyvtárát, a gyűjtemény munkatársai jogosan büszkék arra a 600, zömében idegen nyelvű folyóíratra, melynek fele kurrens.

Az érdekes - értékes könyvtárbemutatót finom ebéd követte, majd rövid séta és pihenő után a délutáni program a piarista könyvtárban folytatódott.

A könyvtár ma a piarista gimnázium épületében található, de megtudhattuk, hogy - a tervek szerint - költözés előtt áll. A kulturális javakért felelős piarista atya köszöntött bennünket. Részletes történeti áttekintést kaptunk a rend levéltárosától, **Koltai Andrástól** a rend történetéről, terjeszkedéséről. A piaristák Magyarországra 1642-ben telepedtek, és Podolinban épült az első iskolájuk. Pestre 1717-ben érkeztek és kezdték el a tanítást. A megérkezést követő napokban már prédikációgyűjteményes köteteket vásároltak, a könyvtár erőteljes fejlődése az 1740-es években kezdődött. (A későbbiekben az állományt hagyatékok is gyarapították.) Jelenleg az állomány közel